rdod am Farwolaeth,

fel,

y SEITHFED

LYTHYR

ELLIS ROBERTS Corres

TREFRIW.

Argraphwyd gan Dafydd Jones, Yr

Y Seithfed LLYTHYR &c.

WELE yn awr Anwyl *ffrind* rwy'n rhoddi *ffarwel* i ti ac ni wn ni tros ba hyd, ond y rwy yn bwriadu cael dy weled y Cyfarfod nawr ar *Fynydd yr Oleuydd*; par lô'r Brenhin *IESU* yn rhoddi 'r ferdid ar bob Enaid a anadlodd DUW er *ADDÁ*, hyd yr awr y diſgleiria'r Gollden or *Dwyrain* hyd y *Gorllewin*. Bydd hwn o ddŷdd o bryſurdeb ar lawer ſydd yr awr hon yn llawen ac yn heini yn erechwenu yn yſgafn, ag yn 'ſmala, os hapie heb ſod rhing *Ange* a'i cyfarfod ond ychydig o ddydd e. O Ddŷn di a wyddoſt y geiſydd i ti fyned oddi yma ar fyrr i wlad ddieithrol, lle y gweli di bob peth mewn dull arall, ir fan lle nad oes dim llawenydd cnawdol, nid oes ymma ddim *Muſic* tanne, na lle i ymgyfeilliach ar *Butain*, na neb yn troi nac yn chwimied ei lê ei hun, ac nid oes yno ddim cwmpeini ond *pryſ llygredigaeth*, yr hwn ſy yn yſu'r hên gnawd mwythus, ac nid oes neb yn myned ir ſiwrne honno ond drwy riddfan ac wylofain fel y dywed yr annuwiol, o *ange* chwerw meddwl am danat, o gyſaill anwyl bydd hi'n galed iawn arnat ti a mine yn awr *Angau* ac yn nydd y farn oni byddwn cyn y pryd hwnnw wedi Cyduno a DUW drwy *Ieſu Griſt* yn ein bywyd an hiechyd fel y mae gair y brenin *ISRAEL* yn dywedyd, *O ſlaen dim ceiſiwch deyrnas Dduw, ar cwbl ſydd yn chwaneg a roddir i chwi.*

Heddyw yw'r dydd i ti ymroi,
A cheisio troi o bechod,
Tyr'd yn ol ar frys i fyw,
A gwêl fod Duw yn dy ganfod.

Paid ac aros dan yr hwyr,
Rhag itti lwyr ym gledu,
Ediferhâ a Chalon drist,
A thyred at *Grist Iesu*.

Gwerth ycwbl yn y byd,
A chyn làn wynfyd Nefol,
'Does dim a'th râd ond gwaed yr Oen,
O ffyrnig boen Uffernol.

Fe ddaw'r diwrnod y bydd rhaid,
Ymado ar Fraid anwyl,
A rhoddi 'r Corph yn llawr y bêdd,
A gwneud iddo oeredd arwyl.

Daw 'r awr rhoi 'r annuwiol fryd,
Holl dryfor y byd ymma,
Am gael un diwrnod hwy i fyw,
I grefu ar Dduw am esmwythdra.

O ddydd i ddydd o awr i awr,
Mae'n dyddie ar ddirfawr ddarfod,
Mae awr marwolaeth at bob trô,
Yn cyfeirio in cyfarfod.

Gwyn

Gwyn ei fyd y Criſtion ſydd,
n barod at ddydd *Ange*,
id rhaid i hwnnw tra bo chwyth,
or ofni byth y ſwrr.e.

Oh Frawd anwyl gwynfydedigrwydd tragyw-
dol ſydd ar ddyfod ir ychydig nifer a gafodd râs
dwedigol i orchfygu byd cnawd ar hên ſatan ai
emtaſiwne melldigedig, geill rheini gwrâdd ac
ge yn wyneb lawen o herwydd fod ei hanwyl
eiſtr wedi tynnu ei golyn, ac eniill y ſuddugo-
aeth arno gallant hwy fynd drwy farwolaeth i
rn mae *Criſt* yn oleuni iddyn drwy holl ddyffryn
ſgod angau, mae iddynt ran yn yr *Adgyfodiad*
ntaf caent fel y dweudodd y *Salmydd* farnu y
hai ai barnaſant caent ſefyll efo mil a ſaith ugain
il ar ddeheulaw ei barnwr anwyl, yr hwn ſydd
gwrn oi haſgwrn ai gnawd oî cnawd hwy o ba
edran bynnag ar ymadawſant ar byd byddant
nghyflawnder oedran Criſt pan ſeînio Ilais Criſt
r Arch-angel y Cyrph oedd ganddyn yn ei byw-
d wedi mynd yn llwch a gyfodant ar drawiad
mrant Llygad a ddeuant allan fel *Daniel* o Ffau
Llewod. Neu *Jonas* o fol y Morfil, neu *Joſ-*
ph or Carchar, ac Enaid pob un a ddychwelant
w gorph newydd heb un o wallt ei penne ar goll,
yddant oll iachus ac yn ddiſglaer, ni bydd ar
eb yno na Chloffni na gwyr grymni, na bydda-
wch na thwllni, ag ni ddaw byth henaint i'w
yſwrdd. Yno cyd floeddiant *Hoſanna Haleluia*
ni bo'r Nefoedd yn dadſeinio, ag a gurant eu

dwylo

ylo ynghyd gan ddweudyd Bendigedig byth ydi
Brenin Iesu an dygodd ni drwy *angau* a barn a
an dygodd ni heddyw ar gymmyle lle mae fe y
marchogaeth ai Gerbydau ar adeynydd y gwynt
Oh yr gogoneddus Frenin tragwyddol, O anwy
Fab Duw di ddechre di ddiwedd, yr hwn an ca
rodd ni cyn bod byd, yr hwn an dygodd ni o saf
angau ac o grafange Satan a ffiedd lygredd pech
od, ac ete an gwisgoad ni ag anfarwoldeb.

Dyma gymmfwrdd anherfynol,
Sy'n daledigaeth ir rhai Duwiol,
Cael byw hefo Christ ei bywyd,
Dros holl ddyddie tragwyddolfyd.

Medd *Esau* maent mewn neith di ddarfod,
Nhw hieden ymaith fel *Eryrod*,
Mewn anhydedd byth y rhedant.
Yn ei blaere ac nis blinant.

Nhw ganant hefyd yn dragwyddol,
Mewn undeb a chyttundeb nefol,
O glod iw prynwr awdwr odiaeth,
Am ei dirion lechydwriaeth.

Mae *Ioan* y Difinydd yn v 4 benod oi Lyfr ar
10 adnod *Moliant anrhydedd a gogeniant a nerth a*
diolch a fyddo i ti yr Oen bendigedig, yr hwn wyt yn
eistedd ar yr Orseddfainge a laddwyd ac an prynaist
ni i Dduw a'th waed. O bob Cenhedloedd a phob-
loedd a thafodau ni yn Frenhinoedd ac yn Offeiriaid i

duw i deyrnaſau gyda ath di yn dy deyrnas yn oe
ſoedd Amen. Dyma gyfnewyd gwerthfawr mae
Arglwydd Ieſu yn ei roddi iw bobl ai gwaed
etho ef yr yſpaid bâch o fywyd ſydd iddyn ar y
daear, rhai oedd yn bererinion truain yn wawd
yn watwor yn y bywyd yma, o rhyfeddol gy-
ewidiad mae Mâb Duw yn ei roddi iddynt am
dw ei orchymynion rhai nid vdynt drymion,
ael ei gwneud yn Frenhinoedd am holl ddyddie
agwyddoldeb, ac yn Offeiriade mewn gwlad
edi ei phalmertu ac *aur coeth*, cadw Eglwys
atholig *Tmharadwys Nefol* vmhlith y *Cerubied*
Seraphied Arch-Angylion Tywyſogaethe, ac
wdurdode gyda miliwn or llu diſglair ſy'n pyng-
io mawl iw Creawdwr ai Iachawdwr ddydd a
s byth heb orphwys.

O mor ddedwydd yw rhai ſydd,
Yn byw yn llawenydd nefol,
hyddhad a gaent gan Dduw mewn pryd,
r's dyddie o fyd cyſtuddiol.

Gwyn ei fyd a gadd y fraint,
fod yn ſaint nefolgu,
n Nheyrnas Nefol freiniol fro,
i wel mor eiſio 'r Ieſu.

Gwyn ei fyd yr hwn a aeth,
r bywyd caeth Daearol,
wnnw geiff dros fyth iw ran,
ef fwyniant anherfynol.

Mil blynyddoedd yno fydd,
yd ag un dydd cyfa,
ir neb mewn Cnawd fel ni,
Ddim adrodd ei mwyneidd-dra.

Caen weled mîl a miloedd maith,
Yn dilyn gwaith Duwioledd,
Yn Canu Clôd ir Nefol Dâd,
Am gariad a thrugaredd.

Ar benne pawb bydd yne 'n glaer,
Gwirionedd *Aur Gorone,*
Gerbron Iefu giân ei rudd,
Foliannu bydd mdiwne.

O 'r blindere i galon dyn,
m wneud ei hun mor wagedd,
m golli mynd i tfafiwn fan,
Yith ffaelio o ran ei ffoledd.

Gwae 'r fawl a gollo 'r Ne,
n ddarffo dyddie ei fywyd,
oes iddo iw ddifgwyl ddim lle dâ,
d mynd i odfa o adfyd.

O Arglwydd Iefu beth yw hyn,
wnae ddyn fynn fyfyrio,
'r un ai Nef ai Uffern ffôs,
yn awr yn agos otto.

Ow

Ow na chonſidrem ni mewn pryd,
yn mynd on bywyd heibio,
mha le byddwn ar ol Bêd,
mhen can mlynedd etto.

Cyn pen yr wythnos gallwn ſod,
r waelod y priddwely,
yd i ni rhag mynd ir boen.
ôb Cnawd a Chroen ddychrynnu.

Gwae 'r ſawl a gweirio 'n ſynn,
wely yn llyn di waelod,
i ddaw byth yn rhydd or llê,
an gloye bache ei bechod.

Wele anwyl ffrind gwêl mor ddarſodedig ydi
nſer dyn ar y Ddaear, a chimairt o wynebe
th or golwg yma er's blwyddyn a haner, ac nis
wyddom ni pa le y maent y dydd heddyw, nid
es genym ni ddim yw ddywedyd ond gobeithio
r gore, maent hwy oll allan o wybodaeth y
hai byw, a chwedî cael *ferdid* mâb Duw ſêf Ieſu
riſt Groeshoeliedig, mae ei Cyrph nhw lle y
wyddom ſef yn y lletty priddlyd yn aros y dydd
hawr yn lle ymgyfarfyddwn oll ar fyrder. Lle
ydd llawer ai wynebau 'n duo, yn gweiddi ar y
reigie ddiſgyn arnyn rhag wynebu ein Prynwr
endigedig, ac efe a ddâtgan y geirie hyn wrth-
nt, *ewch oddi wrthyf rai melltigedig ir tan trag-*
wyddol a baratowyd i Ddiafol ai Angylion; ewch
m golwg i nid adwaen monoch. Ow ffrindia

matteg

matter ealed yw bod allan o gydnabyddiaeth
gan Duw yn ein bywyn ar y Ddaear. O A
lwydd egor ein Llygaid fel agoraist Lygaid y d
i weled dynion yn rhodio ym mysg preniau i wel
dydd yr Arglwydd yn llosgi megis ffwrn, a h
feilchion a holl weithredwyr yr anwiredd a fyd
a't sofl, o edryeh gimaint fydd yr awr hon
hon yn llawn o falchder a phuteindra, a chwe
mygadu ei Lygaid rhag gweled Cleddyf Duw
ei law yn barod yw torri ymaith oddar y Ddae
o achos ei drygioni heb odid un yn Cymeryd
oi galon fod yr Arglwydd yn ei ffeiddio o ach
ei bydreddi, a gweled Medelwyr Duw yngl
y terfyniad, ai Crymane yn ei dwylo, am ei me
oddiar y Ddaear. Maent hwy [illegible]ddiau ymm
fel ac yr oeddynt yn Nyddiau'r hen fyd, yn gw
ac yn Gwteica, yn planu ag yn adeiliadu, h
yr awr yr aeth *Noa* ir *Arch*, nes agor o'r Du
mawr ffeneſtri'r Nefoedd i roddi dyfroedd ma
ar yr holl Ddaearen, i olchi ymaith ddrwg saw
y pechode a boddi pob Enaid o honyn ond N
ai deulu, a hynny nid oedd ond wyth, ar By
mor llawn ac ydyw 'r awr hon; 'roedd llawer
filoedd yn *Sodoma* a *Gomora*, lle yr oedd pump
Ddinasoedd mawrion, ac ynddyn filiwne o dri
o'ion heb neb ond *Lot* ai ddwy ferched yn myn
i *Zoar*; a rheini nid aethon allan ond oi hanfo
a gwraig *Lot* fydd etto 'n gofiadwriaeth yn ag
ir lan lle troes ei hwyneb drach ei chefn ar
Gweision Duw y cychwyneinnhw allan. Pa be
am y diniſtr fu y *Nghaerſalem* o achos balchde

rygioni pryd y bu i *Deitwr Fespasian* yr hwn
dd dros yr Arglwydd yn cario Cledde i ddiel
ynt hwy, y rhai a gawsant ei rhybyddio lawer
yny ddoedd, sel y cowson ninne drwy arwydd-
tanllyd yn y Cymyle, er hyn ni chymerasa t
Arglwydd mwy nag y mae Trigolion *Brydain*
awr hon, am hyn darfu ir Tâd Nefol ddanfon
ryfuseddau iw plith; a newyn dan ddarfu idd-
gyd ymroi i fwyta hên Ledr or tomennydd,
baw Colomennod, a ilygod Ffrennig, ai plant
unain.

Gwelwn ddialedd Duw bob tro,
wlad a becho oi gwirfodd,
wer canwaith pechod dig,
unig a newynodd.

Aml wraig o uchel râd,
dd yno yn lâdd ei Chrynddyn,
ag marw o newyn byd tylawd,
bwytta Cnawd ei phlentyn.

Roedd hyn yn altriad mawr dros ben,
wch oe edd diben chwerw,
d gorfod gorwedd ar y llawr,
wn newyn mawr a marw,

Rhai gawsant *Nardus Colamus* gynt,
namon Celynt hyfryd,
is a *Murh* ac *Aloes* pêr,
hyd mewn amser gwynfyd.

Nhw gawſant *Win* a helynt ddâ,
A gore bare yn beraidd,
A phob ſfrwythydd llinwydd llawn,
Ar ginio 'n iawn ddigonedd.

Daeth newid mawr o hyd,
O waith pechod byd aſiawên,
Ai troes nhw oi llowrnder yn dylawd,
I fwyte Cnawd ei hunen.

Cymrwn nine rybydd prydd,
Rhag gweld un dydd or ſiafiwn,
Rhag gweled blinfyd caeth fyd câs,
Dawy Dduw mewn grâs ymgroeſwn.

Ran'iun Duw ſydd etto 'n bod,
Ag oedd y diwrnod hwnnw,
Ar un taliad a geir dan rhôd,
Am garu pechod chwerw.

Wele fy anwyl ffrind di weli ddibenion ſydd am bechu, mae Duw yn ei addo yn y bywyd yma, dyſſen di yn y bedwaredd Benod ar ddeg yn Llyfr y Prophwyd *Eseciel*, cei weled lle mae Yſpryd Duw yn llafaru fel y gwneiff ar wlad a bechio yn ei erbyn, a gwiliwn ni fod yn ddiſtaw ac yn ymmala, a gollwn lldiowgrwydd Duw ddiſ- yn arnom fel nad allom ni ſfoi rhagddo, mae 'n ſinder mawr i ni feddwl dioddc *Angau*, llid D yn y bywyd hwn, gweled ein Cnawd yn gan [illegible]wyn, gweled yſgerbydied ein Cymmy [illegible] do[illegible]

n a phlant ym molie 'r Cloddie, gweled gel-
nion dieithrol yn treiſio ein Gwragedd, gweled
in Dinaſoedd yn ſſamio ir entrych gan dân,
wel d y rhai a laddwyd ar Cledde, yn
orwedd ar y maes, a hediad yr Awyr a
wyſtfilod y maeſydd yn ymborthi ar ei llygre-
gaeth. Dyma olwg a welwyd ar llygaid Cor-
norol yn y bywyd hwn, yn y manne bydd Duw
ferol a dial ei ddîd ar ei Thrigolion, a llawer
chwaneg; ond Duw mawr hollalluog an gwar-
hodo ni y *Brutaniaid* yr Yn ŷs hon. Pelfae bo-
ſ fod cymaint ac a laddwyd am bechu yn erbyn
uw er dechreu 'r byd hyd yr awr hon wedi ei
ilio ar ei gilydd; rwy'n meddwl y cyrhaeddant
nron y Cymmyle y rhai y mae hanes ion m wn
offadwriaeth ar y Ddaear. O gvfaill mwyn-
n, mo'r ychydig a glywir yn ymref mint a'u
lydd ym mha le mae Eneidiau y rhai oll a ddiſ-
nodd ir Ddaear, mae rheini yn rhywle lle
yr Duw am danyn nhw oll, yn ei rhiſedi heb
ar goll. Duw mawr ei allu an deſſrotho ni
ewn pryd i geiſio boddhau Duw rhag iddo 'n
yllio ſel na bo gwaredydd, cyn i ni orphen
ledu ein calonnau, cyn i ddvddie grâs baſio,
n i ni ddychwelyd at Iesu Griſt ein eyfryngwr
a Duw Tâd, cyn i ddyddie blinion ddyfod
nom, cyn i *Ange* ein cyfarfod, cyn agor ein
ygaid yn nhragwyddoldeb, cyn cyfwrdd Criſt
ewn barn. Ffarwel i bob un anwybodus ſel
y hun, am y gwyr mawr rwy'n gadael arnyn

ei

...ain, Duw Tâd ar mab ar Yſbryd Glan ſ...
...a ni oll *Amen.*

...erdd i ſeddwl am Farwolaeth, or ſeſur Triban.

COFIA Dduw or Uchelder,
Tra Ceſſych oes ac amſer,
Pan êl y Corph ir Ddaear faith,
Ni bydd nag jaith na Phader.

Cofia yr Addewydion,
Ar Talſy ir Annuwiol on,
Ar llawenydd dŷdd a nôs,
Ir ſawl a wnêl yn union.

Dos am dy bechod helaeth,
At Dduw yn Griſtion perffaith,
Fe a rydd help ath wnelo 'n iach,
Trwy na phechach dilwaith.

Am beehod Edifarh,
Na ollwng at yr eitha,
Na ddod bwyo na hyder mawr,
Ond ofna'r Awr ddiwaetha.

Gwilia

Gwilia drwy amynedd,
Y Bŷd ar Cnawd ai wagedd.
Rhag dy ddal er maint dy ddŷſe,
I farw y mŷſe dy oferedd.

Na ſydd y mŷſe anwiredd,
I gymyſc oſer gamwedd,
Rhag dy ddwyn er maint dy ddawn,
A'th ſwiw i wely yn waeledd.

Na wna di dwyll drwy ymddiried,
Er ennill rac er colled,
Yr un fath yn llawr y pant,
A phedfae gant yn gweled.

Gwilia di yn ddiogel,
Y Bŷd y Cnawd ar Cythrael,
Câr y pethau go e i'th raid,
Pan ſyddo rhaid ymadel.

Na wna di gam yn unlle,
Y rnan lle ceffych odde,
Ac or Bŷd with ganu 'n iach,
Di gei ddiofalach ſiwrne,

William Phylip o'r Hendre ſeghan Dyſſryn *Arduwy*, yn Sir Feirionnydd.

Gwel y Gerdd yma yn y Llyfr Carolau
y flwyddyn 1696. Tu dalen, 167. y mae hyn
ydynt yno, ei thestyn yw, *Man in thy Gl*
Memento Mori. Medd Llyf Ffaulke Owen. 16

Hyn a gefais i Dewi Fardd, mewn 'Scrif

Dymuniad difrifol fel *Hymn.*

Mi a ddymunwn byth gael bod,
Yn y Nêf dan Dduw ai nôd,
Yn Canu mawl i Grist yn bur,
Fu yn diodde chwerw garw gur.

Fy nyddiau fydd ar fynd i ben,
Gobeithio y cai y Nefoedd wen,
Os cai inne hyn bydd gwyn fy mŷd,
Yn canu mawl i Grist o hyd.

Duw o Nêf dydi yn awr,
A cill fadde y meie bâch a mawr,
Glanha di fi yngwaed yr Oen,
A fu yn y byd yn dlodde 'r boen.

Dewi F

TERFYN

BRITISH MUSEUM 13 FEB 80